

2. март 2015.

САОПШТЕЊЕ ЗА ШТАМПУ

Саветодавна комисија за људска права усвојила је мишљење у предмету *Кадри Баљај, Шабан Џељадини, Зенељ Зенељи и Мустафа Нерјовај против УНМИК-а (бр. 04/07)*

Дана 27. фебруара 2015, на свом 80. заседању одржаном у Приштини, Саветодавна комисија за људска права (Комисија) усвојила је мишљење у вези с предметом *Баљај и остали против УНМИК-а*.

Жалба, коју су жалиоци уложили, односи се на поступање УНМИК полиције приликом демонстрација одржаних у Приштини, 10. фебруара 2007, које је организовао покрет Самоопредељење (*Vetëvendosje*). Као последица деловања полиције, убијени су г. Мон Баљај, син првог жалиоца, и г. Арбен Џељадини, син другог жалиоца, док су остали демонстранти били рањени, неки од њих теже, међу којима и г. Зенељ Зенељи и г. Мустафа Нерјовај, трећи и четврти жалилац.

Жалиоци у суштини тврде да убиство г. Мона Баљаја и г. Арбена Џељадина и тешко повређивање г. Зенеља Зенељија и г. Мустафе Нерјоваја представљају повреде права на живот и права на мирно окупљање. Такође тврде да није било делотворне истраге о инциденту, што је довело до повреде права на живот у процесном смислу. На крају, жалиоци тврде да су због немогућности да поднесу тужбу против УНМИК-а, пред судом или неким другим органом који би могао да им пружи правно задовољење, њихова права на правично суђење и делотворан правни лек била прекршена.

Комисија је размотрила жалбу на основу Европске конвенције о људским правима, члана 2 (право на живот), члана 6 (право на правично суђење), члана 11 (право на мирно окупљање) и члана 13 (право на делотворан правни лек).

Комисија је утврдила, да у околностима овог случаја, сила која је примењена за растеривање демонстраната, а која је проузроковала смрт г. Мона Баљаја и г. Арбена Џељадина и повређивање г. Зенеља Зенељија и г. Мустафе Нерјоваја, није била апсолутно неопходна у смислу члана 2(2) ЕКЉП. Комисија је стога установила да је дошло до повреде суштинске одредбе члана 2 ЕКЉП.

Осим тога, иако је истрага о околностима које су довеле до ових трагичних последица била брза, Комисија је установила да она није показала довољно гаранција у погледу независности и непристрасности и да није задовољила услов темељитости. Према томе, Комисија сматра да постоје озбиљни разлози да се

сумња да је истрага могла довести до откривања одговорних и њиховог привођења правди. Комисија је стога закључила да УНМИК није спровео делотворну истрагу у овом случају, те је повредио процесну одредбу члана 2 ЕКЉП.

У вези са жалбама на основу члана 6 и члана 13 ЕКЉП, да жалиоци нису имали на располагању правне лекове нити иједно друго средство заштите својих права, у светлу својих закључака о процесном аспекту члана 2 ЕКЉП и имајући у виду да су жалиоци прибегли поступку УН-а по тужбама трећих страна, Комисија је оценила непотребним да тај део жалбе разматра засебно.

На крају, Комисија је установила да је сила примењена у интервенцији полицијских службеника била несразмерна и да није била неопходна у једном демократском друштву у спречавању нереда, чиме је прекршен члан 11(2) ЕКЉП.

Комисија је дала препоруку да УНМИК јавно призна своју одговорност у погледу утврђене повреде чланова 2 и 11 ЕКЉП и да упути јавно извињење жалиоцима, као и да предузме одговарајуће кораке у циљу исплате адекватне накнаде жалиоцима за моралну штету коју су претрпели.

Комисија је надаље препоручила, у случају да истрага у овом предмету буде поново отворена, да УНМИК пружи сву неопходну помоћ органу који буде истраживао овај случај, у складу с резолуцијом Генералне скупштине УН 66/93, усвојеном 9. децембра 2011, о *кривичној одговорности званичника и експерата Уједињених нација у мисији*.

Комисија такође сматра примереним да УНМИК предузме кораке пред надлежним органима УН-а, укључујући и пред Генералним секретаром УН-а, како би осигурао да се у свим случајевима употребе силе у мировним операцијама УН-а, сви припадници цивилне полиције УН-а придржавају међународних стандарда и да општи међународни стандарди људских права буду у сваком тренутку поштовани од стране Уједињених нација, укључујући и приликом вршења управних и извршних функција на одређеној територији.

Ово саопштење за штампу је документ који је сачинио Секретаријат Комисије и не обавезује Комисију. За детаљније информације можете се обратити г. Андреју Антонову, извршном службенику Секретаријата Комисије, путем и-мејла: antonov@un.org или телефоном: +381 (0)38 504 604, интерни број 5847.

Комисију је основао УНМИК, у Приштини, 2006. године, како би разматрала жалбе о наводним повредама људских права које се могу приписати УНМИК-у.

Одлуке, мишљења и детаљније информације о Комисији могу се пронаћи на њеној интернет страници: www.unmikonline.org/hrap